

GÖRCSÖNYDOBOKA KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

2018. JÚNIUS

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. A település bemutatása	4
Település történet	4
Település szerkezet	6
Általános településképi jellemzők	8
Táji jellemzők	14
3. Örökségünk	12
Műemlékek	16
Helyi védelem alatt álló értékek	17
Táji értékek	18
4. Eltérő karakterű, településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása	21
Történetileg kialakult település	22
Üzemi terület	46
Beépítésre nem szánt területek	
Nagytáblás szántóföldi művelés	48
Vízfolyásvölgy tavakkal, rétekkel	49
Mozaikos táj kertekkel, szántókkal, erdőkkel	50
5. A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások	52
6. Jó példák bemutatása:	
épületek, építészeti részletek, kerítések, kertek, zöldfelületek kialakítása	53
7. Jó példák bemutatása:	
sajátos építményfajták, reklámhordozók, egyéb műszaki berendezések	60

1. BEVEZETÉS

A településkép védelméről szóló 2016 évi LXXIV. Törvény értelmében Görcsönydoboka község Településképi Arculati Kézikönyvet készít, melynek célja, hogy bemutassa a település jellemzőit, építészeti és táji értékeit. Az eltérő karakterű településrészeket lehatárolja és ismerteti, majd szöveges és képi formában építészeti és táji ajánlásokat fogalmaz meg a településképhez való illeszkedés céljából. Az arcuati kézikönyv alapja a településképi rendeletnek, melynek megalkotása szintén feladata az Önkormányzatnak.

Az arcuati kézikönyv segítséget kíván nyújtani a településen élő építetők és tervezők számára. A benne megfogalmazott érték felmérés az építészeti és táji örökség védelmét szolgálják. Az ajánlások és a bemutatott jó példák iránymutatást kívánnak adni a napról napra változó településképi formálásához.

A szakemberek által elkészített véleményezési anyag csak az érdeklődő, befogadó lakossággal lehet teljes, aki segíti a kézikönyv formálását, időszakos felülvizsgálatát.

2. A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

TELEPÜLÉS TÖRTÉNET

Görcsönydobokán, a község alsó végén, a rómaiak korából telepnyomokat és érméket találtak. Az avarokra vonatkozóan 1941-ben végzett ásatások során 87 síros temetőrészletet tártak fel.

A község neve 1200 után, 1220 körül bukkan fel először az írott forrásokban, 1332-ben Gerc alakban tűnik fel, 1944-ben a Csele-patak melletti Cselegörcsöny és Cseledoboka községeket Görcsönydoboka néven egyesítették. A doboka szó szláv eredetű. Ugyanígy a görcsöny szó is, amely etimológiailag összetartozik a magyar Gerecse helynév szláv előzményével. Alakilag hathatott rá a magyar görcs főnév.

1332-ben Doboka és Görcsöny önálló plébániák voltak.

A török hódoltság alatt mindkét község elnéptelenedett.

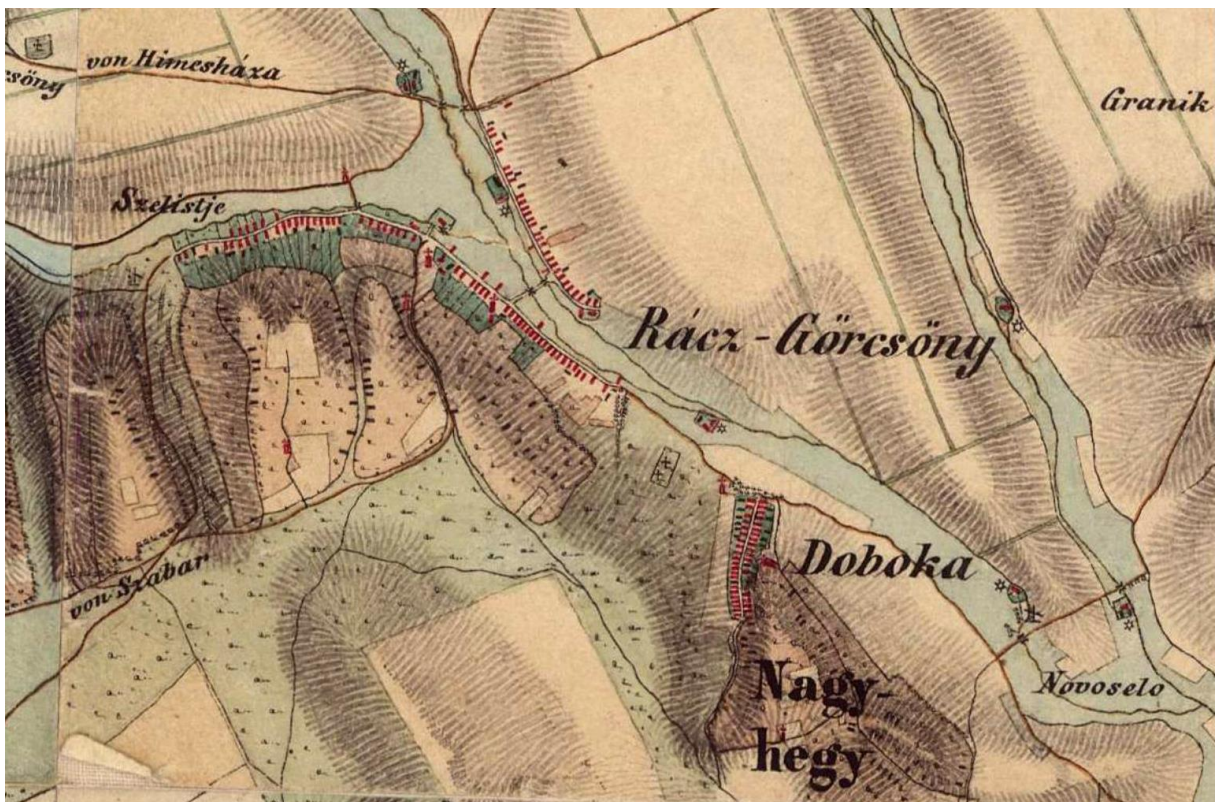
Görcsönt a 17. század végén valószínűleg szerbek lakták. A 17. század végén elnéptelenedett, utolsó lakója 1700-ban költözhetett el. A 18. század elején lakatlan. 1723 körül szerbek telepedtek itt le, a század közepén katolikus délszlávok, a század második felében németek költöztek ide. Az első magyar családok a múlt század közepén telepedtek itt le. Katolikus délszláv lakossága a múlt század közepén lassanként elköltözött. Az I. világháború után valamennyi szerb lakosa az anyaországba optált. 1930-ban 35 magyar, 637 német és 3 egyéb anyanyelvű lakosa volt.

Doboka a török hódoltság végére elnéptelenedett. Lakatlan volt a 18. század első felében is. Egy 1721-es iratban említik Doboka romokban heverő Keresztelő Szent János templomát. 1760 körül németek népesítették be. A II. világháborúig csak elvétve akadt kevés, nem német ajkú lakosa. 1930-ban 6 magyar, 217 német és 1 egyéb anyanyelvű lakosa volt.

A település fejlődését jól nyomon követhetjük a korabeli térképeken, melyek időnként meglepő pontosságot mutatnak.

Görcsönydoboka ábrázolása az 1763-87 között készült Első Katonai Felmérésen

Görcsönydoboka ábrázolása az 1806-69 között készült Második Katonai Felmérésen

Mindkét települést érintette a II. világháború után a németek kitelepítése. Helyükbe a Felvidékről érkeztek magyar családok. A község mindkét temploma 1820-ban épült. A cselegörcsönyt Szent

1992-ben adták át a faluházat, amelyben a polgármesteri hivatal is helyet kapott. A háromszintes épületben mindennek találtak helyet, amire egy község rendezvényeihez szükség van. A 300 főt befogadó épületben több amatőr művészeti csoport tevékenykedik szép sikerrel. Nagy szeretettel ápolják a német nemzetiségi hagyományokat is. A legkisebbek számára óvodát üzemeltetnek. Az általános iskolások a jól felszerelt somberek-i iskolába járnak. A faluban egy könyvtár és egy sportpálya áll a lakosság rendelkezésére. Az egészségügyi ellátást a körjegyzőségi székhellyel közösen oldják meg.

Az érdekesség kedvéért megjegyzendő, hogy az 1864-es kataszteri térképen már pontos telek és épület feltüntetések állnak rendelkezésünkre. Ennek értelmezhető formában itt való dokumentálása technikai okok miatt nem lehetséges, de bárki hozzáférhet a mapire.eu/hu internetes oldalon. Példaként az alábbiakban, Rácz Görcsönyben a szerb és a római katolikus templom környezetét mutatjuk.

A település jellegét alapvetően meghatározza, hogy két korábbi település összevonásából alakult ki, melyek jól elkülöníthetők egymástól.

A korábbi Cselegörcsöny területe a Csele-patak és a Himesházi-árok medre mentén, annak két oldalára települve helyezkedik el. A kiszélesedő patak völgy alapvetően meghatározza a falu jellegét, a két főutca (Szent Flórián és Csele utca) észak-dél irányú, melyek egy-egy oldalára keskeny elnyúló

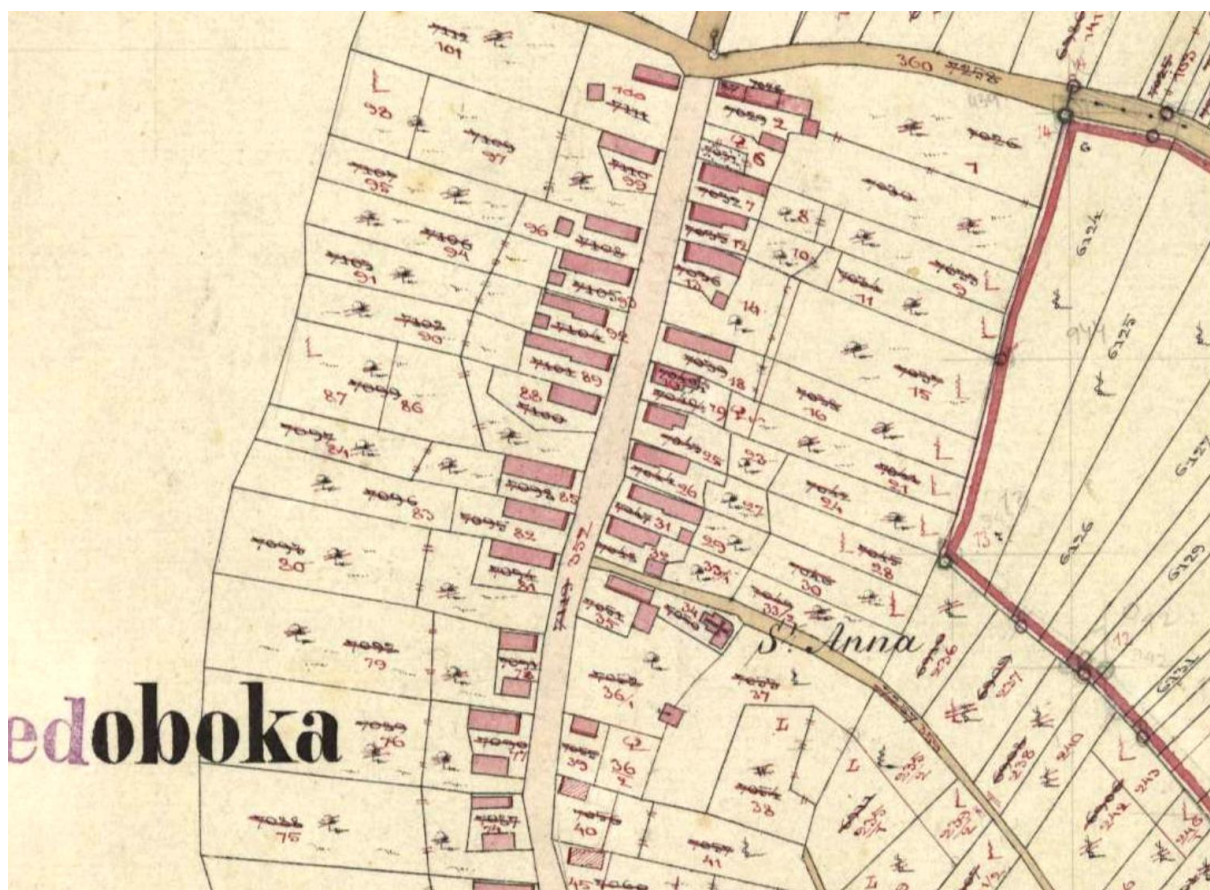
telkeken alakultak ki a házsorok. Ezen a változatos felszínen több pontról nyílik szép kilátás a környező táj dombjaira, illetve a település egyes részleteire. A patakok mentén egykor négy malom is működött.

A történeti településmag nem jött létre, a szerb és a római katolikus templom a Csele utcában épült. A szerb templomot az 1960-as években lebontották, a római katolikus templom ma is áll, szépen fel van újítva. Napjainkban a településközpont a két utca kereszteződésében a buszforduló környékén van kialakulóban. Itt épült a faluház is, melyben a Polgármesteri Hivatal is helyet kapott.

A település igen értékes látványpontja a kálvária a három kőkeresztrel.

A korábbi Cseledoboka területe Görcsönydoboka déli részén egy kelet-nyugat irányú szűkebb völgybe épült egyutcás településrész. A terepviszonyokhoz igazodva a telkek itt szabályosabbak és rövidebbek.

Történeti településmag itt sem figyelhető meg, római katolikus temploma az utcásor mögé épült.

Cseledoboka szűk utcája a Szent Anna templommal

A területhasználat a XIX. sz. végére kialakult, amit a településeken élők saját igényeikre formáltak. A belterületi telkek mögött kertek húzódtak, majd a szántók. Ez a tájhasználat a rétek mezőgazdasági művelésbe vonásával napjainkra megváltozott, a külterület nagy része mára szántó.

Nagyobb összefüggő erdőfoltok nem találhatók, de gyepfelületek a vízfolyások mentén itt-ott még fellelhetők.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

A település történetileg kialakult telekstruktúrája változatos, nőtt településre utal. A hagyományos szalagtelkes forma a jellemző. A dombra felkúszó telkek szélessége a Csele és Szent Flórián utcában 12-25 m, míg hosszúsága 100-180 m. A két utca közötti völgyben a telkek mérete - a terepviszonyokhoz igazodva - kisebb, és változatos képet mutat. A Nagyfa utca telkeire szabályosabb telekosztáson a 18-25 m szélesség és a 100-120 m hosszúság a jellemző.

A település történetileg kialakult lakóterületén alapvetően a fésűs, oldalhatáron álló beépítés dominál. A hagyományos, paraszti gazdálkodást folytató, hosszan elnyúló szalagtelkeken a lakóépületek alapvetően az északi, ill. a keleti oldalhatárra, az oldalkerttel párhuzamosan, előkert nélkül az utcafrontra települtek. Utcafronttal párhuzamosan épült polgárházak nincsenek.

A gazdasági épületek a lakóépület folytatásában épültek, sok helyen a lakóépülettel összeépülve. Megfigyelhető azonban a telkek egy részén a gazdasági épület befordulása, ami a betelepült németek építészetre jellemző. Az udvarok végében több helyen présházak állnak, ami sajátos hangulatot kölcsönöz a településnek. A Csele utcából kiágazó, dombra felkapaszkodó utca mentén kisebb pincés-présházak terület alakult ki a kálvária felett.

A gazdasági épület mögött a veteményeskert, majd a takarmánytermesztésre szolgáló kert húzódik.

A település történeti épületállományának építészeti karaktere hasonló vonásokat mutat, de jól megfigyelhetők az egyes korokra jellemző építési módok, melyek egymásra rakódtak. Középkori templom nem maradt fenn, mindkét településrész római katolikus temploma az 1800-as évek elején épült.

A fennmaradt legkorábbi lakóépületek a tornác nélküli porták. Ezeknél az udvari oldalon az ereszkiállást szélesítették meg, így védve az ajtókat, ablakokat.

A tornácos lakóházak már későbbiek, ezek között sok fajta épület található. A tornác oszlopokra általánosan jellemző az előregyártott beton szerkezetek alkalmazása.

A gazdasági épületek közül kiemelkednek a lakóházak folytatásában épült, ill. a keresztbeforduló pajták, istállók. A díszesebb, téglafalazatú tornácos gazdasági épületek kevésbé jellemzőek.

A településen új telekosztásos tömb nem jött létre. Az újabb épületek foghíjként az elbontott népi lakóházak helyére épültek, napjainkra már teljes utcaszakaszt alkotva. Az épületek szélessége és magassága is megnőtt. Az utcakép nem egységes, látunk utcára merőleges, illetve kontyolt házakat egyaránt.

A hagyományos lakóépületek egyszerű, arányos tömegűek és földszintesek. Homlokzataik szélessége az egyszerű parasztházak esetében 6-7 m körüli. Az utca vonalától hátrahúzott keresztzárny nem jellemző. A parasztházak párkánymagassága sík terepen nem haladja meg a 4 m-t, de a domb felőli beépítéseknél a végig azonos padlószint miatt az épület magasabb lábazattal érkezik az utcára. A tornác padlószintje általában a legtávolabbi ponton illeszkedett a természetes terephez.

A gazdasági épületek, prэшázak is egyszerű tömegűek, nyeregtetősök. A párkány és gerincmagasságuk eléri a lakóépületekét, sőt helyenként meg is haladja azt.

A hagyományos népi épületek alaprajzi elrendezése soros, egytraktusos. A nyitott, oszlop nélküli illetve a falazott négyzetes oszlopos tornác a jellemző. Az épületek egy bejáraton közelíthetők meg, a tornác az udvar felől érhető el, rendszerint néhány lépcsőfokkal. A településre nem jellemző, hogy a tornác bejáratot kap az utca felé. Rendszerint az általános két utcai szobaablakkal azonos harmadik ablakot építettek be a tornác utcai falába. A bejárat a konyha is volt egyben, a szobák közül a mindennap használatos lakószoba az udvarra, míg a tisztaszoba az utcára nézett. Az épületek végében alakították ki a pince, padlásfeljáró és kiskonyha helyiségeket.

A hagyományos lakó- és gazdasági épületek lábazati anyaga többnyire a településhez közeli bányákból származó terméskő, melyet a lakóházak esetén vakoltak, néhol a gazdasági épületeket nyers formában díszítette.

A hagyományos parasztházak felmenő falai vályogtégglából készültek, a kő, mint falazó anyag korábban csak a templomépítészetre volt jellemző. A korábbi gazdasági épületek is vályogból épültek. Az égetett agyagtégla a későbbi melléképületekre jellemző, vakolt felülettel. Gyakran az ablak szemöldöknél, párkánynál és néhol a sarkokon látszó tégladíszítéssel ékesítették az épületet. Látszó téglafalazat csak néhol található.

A mai épületek esetében a kő és vályog helyét a falazatoknál az égetett hőszigetelő téglá vette át. Az energiatudatos szemlélet következtében egyre gyakoribb igény a házak utólagos hőszigetelése. Ez sokszor jelentősen megváltoztatja a meglévő épület karakterét, különösen a tagozott, díszített házak esetében.

A történetileg kialakult oldalhatáron álló lakóépületek az utcára merőleges, általában 37-43 fok hajlásszögű szimmetrikus nyeregtetővel fedettek. Oromfalas kialakítás esetén a tető túlnyúlása legfeljebb egy cserépnyi. A tetőszerkezet a földémmel egybeépült üres vagy dúccal megtámasztott fedélszék szarufás kialakítással.

A gazdasági épületek tetőszerkezete is szimmetrikus nyeregtető, melynek hajlásszöge megegyezik a lakóépületekével, és alapvetően kontyolás nélkül készültek.

A tetőfedés anyaga hagyományosan még a századfordulón is a szalmafedés volt, az épületek 2/3-a készült ilyen fedéssel. Később a hódfarkú cserép lett általános. Ezt sok helyen a sajtoltszerű cserép váltotta fel. Az újabb épületeken, de még a felújításoknál is jellemző napjainkban a betoncserep alkalmazása.

A történetileg kialakult hagyományos lakóépületek eredeti utcai nyílásrendje szerint az utcára két kis szoba ablak néz. Számos esetben az átalakítások során a nyílások elvesztették eredeti arányukat, többnyire az utcafrontra csak egy hármast ablak került. A tornácos épületek esetében a homlokzaton megjelenik a tornácot lezáró ablak. Az udvari ablakok hagyományosan az utcai nyílásrendet követték, ez több épületen még ma is megfigyelhető.

A házakat eredetileg meszelték, később több helyen a felújítások során kőporos színezett vakolattal látták el, ami idegen az épületektől.

A jellegzetes, nagyméretű gazdasági épületek kezdetben nagyrészt vályogból épültek, és homlokzatuk fehér meszelést kapott. A homlokzatot a párkányig érő nagyméretű pajtakapu osztotta ketté. Az istálló is egyenes záródású ajtóval és ablakokkal készült.

A legrégebbi parasztházak osztatlan pallótokos nyílászárói fa szerkezetűek és általánosan zsalugáterekkel készültek, melyekből kevés maradt meg a mai napig. Ezeket a három-három kis üvegmezővel rendelkező felnyíló ablakok váltották fel. A nyílászárók a fal külső síkján helyezkedtek el, a külső szárnyak kifelé nyíltak. Később megjelennek a kapcsolt gerébtokos ablakok, ahol már mindkét szárny befelé nyílik. Jellemzőek a „T” alakban háromfelé osztott ablakok, alul két nyíló szárnyal. Napjainkban árnyékoló szerkezetként több helyen megjelenik a redőny. Az újabban épült lakóházakon a nyílások mérete megnőtt, a négyzeteshez közelítő arányú ablakok sokszor osztás nélküliek. Megjelennek az utcafronti tetőtéri erkélyek és tetőablakok.

A kerítések tekintetében nem beszélhetünk általános jellemzőkről. Egyaránt megtalálhatók fémszerkezetű, illetve a lécpálcás szerkezetek. A történeti, díszített nyerstégla falazatú tömör és kovácsoltvas kerítések napjainkra eltűntek.

Díszes nyerstégla kerítés 2005-ös fényképen

Jellemzőek az udvarokon álló kútházak, melyek általában előregyártott beton lábazaton fa szerkezettel épültek, nyeregtetővel fedetten. Több ilyen kút a porták díszeként, felújított állapotban látható.

A temetőben és a templomok előtt keresztek állnak, melyek homokkőből készültek és festették őket. A település jellegzetességei a képoszlopok, melyek közül kettő a belterületen és kettő a település határában található.

TÁJI JELLEMZŐK

A település szerkezetének kialakulásában, a területhasználatban alapvető szerepe van a táji adottságoknak. Görcsönydoboka a Mecsek és Tolna-Baranyai Dombvidék középtáj, ezen belül a Dél-Baranyai Dombság kistáj területén fekszik, annak a keleti felén. A kistáj a Mecsektől dél-délkeletre kiterjedő, dombsági, de kis részben síksági kistáj, mely a Mecsek és a Villányi-hegység között helyezkedik el. A terület nagy része közepesen tagolt felszínű, völgyközi hátakra tagolt eróziós-deráziós dombság, amelyet agyagos-lössös lejtőüledék takar.

Az alábbi, 1941-ben készült katonai térképen jól láthatók a meghatározó felszíni formációk, a dombhátak, és a helyenként feltüntetett magassági adatok, melyek szerint 150-190 m között változik a terep magassága. A völgyek Görcsönydoboka határában többnyire északnyugat-délkelet irányúak, de vannak ettől eltérő irányultságúak is.

A völgybevágásoknak igen nagy a jelentősége a település kialakulásában, ugyanis Görcsönydoboka is ilyen völgybevágásban jött létre. Maga a völgy is mikrodomborzati változatosságokat visel magán, amitől a település kilátási-rálátási viszonyai sajátosan értékesek. A fotón látható dombhátak, és bevágások hol szelíd lankával, hol nagyobb szintkülönbséggel váltják egymást.

A falut közvetlenül határoló külterületek még további domborzati változékonysággal rendelkeznek. Azon túl azonban nyitott a táj, nagy kiterjedésű dombhátak jelennek meg, melyeken dominánsan szántóföldi növénytermesztés folyik. Ezt a jellegzetes dombhátas morfológiai alakulatot mutatja be az alábbi fotó.

A talaj a községhatárban homogénnek mondható, ami azt jelenti, hogy a fizikai talajféleség tekintetében középkötött vályogtalaj, a talaj típusát tekintve többségében barnaföld. Csak a vízfolyásvölgyben fordul elő a réti öntéstalaj, de ennek területi aránya csekély.

A talajvíz mélysége 2-4 m között van.

Sajátossága a tájnak, hogy a település területén két állandó vízfolyás is jelen van, nevezetesen a Csele-patak, és a Himesházi-árok.

Az éghajlat a területen mérsékelt meleg, és mérsékelt nedves. Az évi középhőmérséklet 10,5 fok. Az évi csapadékmennyiség 650 mm körül van. Szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas a terület. Itt a szántóföldek egy része kiváló termőhelyi adottságúként minősített terület, így a külterület legnagyobb része szántóként hasznosított.

Az erdőként hasznosított területek részaránya csekély.

3. ÖRÖKSÉGÜNK, A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI, TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

MŰEMLÉKEK

A görcsönyi településrész Szent Flórián tiszteletére szentelt műemlék temploma

A TAK KÉSZÍTÉSEKOR HELYI VÉDETT ÉPÜLETEK, ELEMEEK

H1 (az építmény, vagy együttes egészére vonatkozó) védettség

• Csele utca fölött	hrsz.: 032/15	kálvária
• Csele u. 43.	hrsz.: 54	Polgármesteri Hivatal, művelődési ház
• Csele utca	hrsz.: 52/3	millenniumi emlékmű
• Csele u. 39.	hrsz.: 56	közösségi ház, kútház és kerítés
• Csele u. 20.	hrsz.: 22	lakó- és gazdasági épület, kerítés
• Csele u. 56.	hrsz.: 1	lakóépület, kerítés
• Csele u. 72.	hrsz.: 334	lakó- és gazdasági épület, kerítés
• Szent Flórián u. 31.	hrsz.: 142	kerítés
• Szent Flórián u. 37.	hrsz.: 145	lakóház
• Szent Flórián u. 69.	hrsz.: 166/1	kerítés
• Nagyfa u. 1.	hrsz.: 214	lakó- gazdasági épület, nyári konyha
• Nagyfa u. 19.	hrsz.: 224	lakó- gazdasági épület, góré
• Nagyfa u. 22.	hrsz.: 269	lakóépület
• Nagyfa u. 38.	hrsz.: 257	lakóépület, nyári konyha, kerítés
• Nagyfa utca	hrsz.: 228	R. k. templom, kő kereszt
• Nagyfa utca	hrsz.: 238	présház
• Szent Flórián utca	hrsz.: 90/5	kő kereszt, szobor
• Csele utca	hrsz.: 055	képoszlop
• Nagyfa utca temető	hrsz.: 284	kő keresztek, régi sírkövek
• Nagyfa utca	hrsz.: 275	képoszlop

A jelenleg helyi védett építményeken túl még találhatók védelemre javasolható építmények, egyedi tájértékek. Ilyen például a dobokai településrész névadó utcája felett a külterületen álló képoszlop és a koros „Nagyfa”.

(forrás: internet)

TÁJI ÉRTÉKEK

A katolikus templom a Csele utcában található, a 19. században épült. Előtte rendezett térség van, gyepes felülettel, térköves felvezető úttal, két vadgesztenyefával és két juharfával, miként a képen is látható. Egy kőkeresztet is elhelyeztek a teresedésben. Szépen, igényesen kialakított, történelmi hangulatot árasztó hely.

A templomtól távlatokat feltáró kilátás nyílik a falura. Jól érzékelhető a különféle mezőgazdasági hasznosítású dombhátas domborzat, mely közbe zárja a belterületi vízfolyásvölgyet.

A templom északi oldalánál földbe mélyült meredek út vezet fel a kálváriához. Főként gyalogos megközelítésre alkalmas.

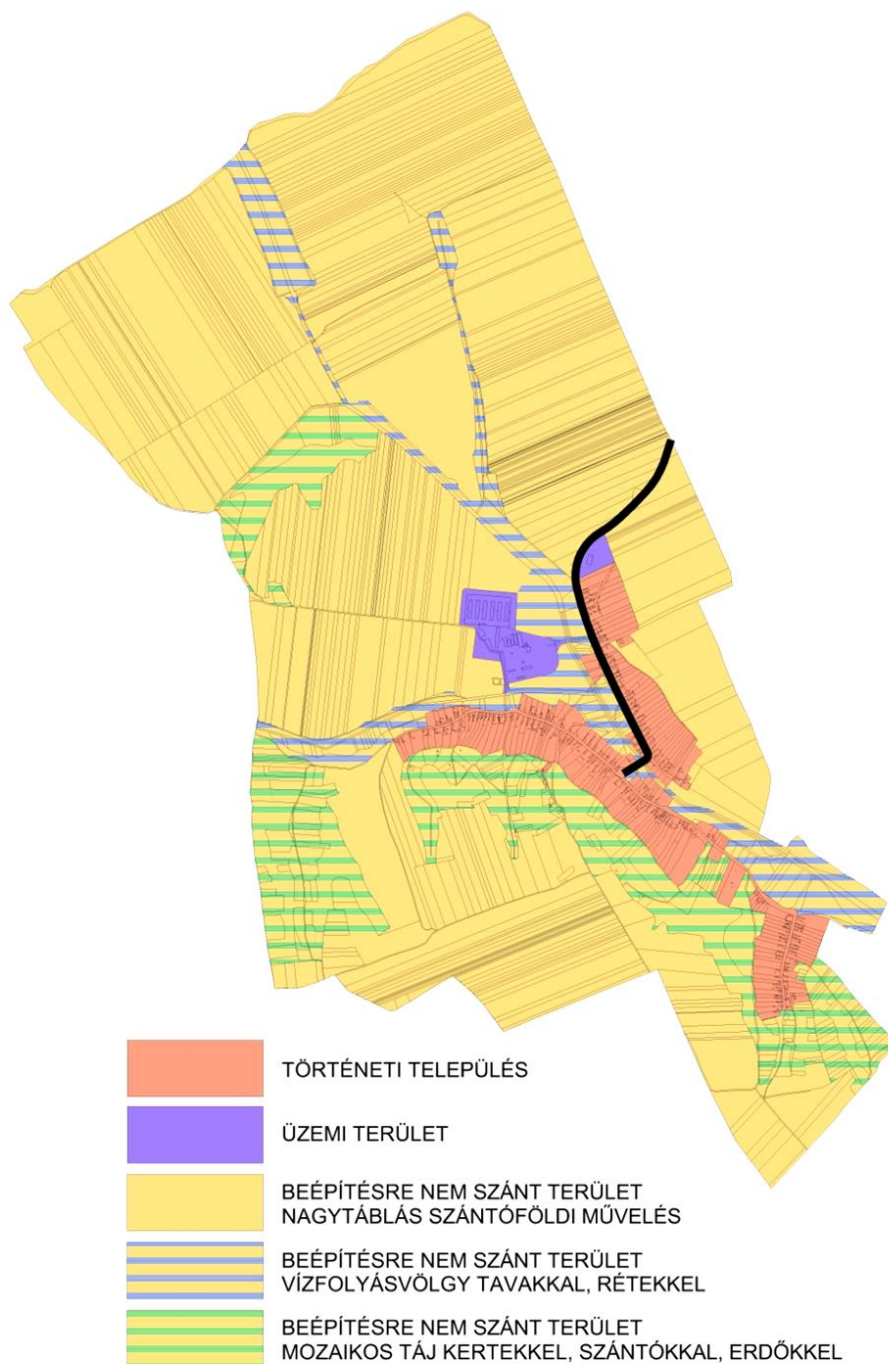
A Csele utca feletti kálvária felújított állapotban van, a terület rendezett.

A kálváriáról remek kilátás nyílik a falura. Az épületek mögött a nagytáblás mezőgazdasági területek láthatóak.

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ, TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, A TELEPÜLÉSKÉP, ARCULATI JELLEMZŐK ÉS TELEPÜLÉSKARAKTER BEMUTATÁSÁVAL

TÖRTÉNETILEG KIALAKULT TELEPÜLÉS

Görcsönydoboka két településrésze eltérő vonásokat mutat. A nagyobb görcsönyt a település központjában összefolyó két patak egy-egy oldalára települt Csele és Szent Flórián utca történetileg egyoldalas beépítése jellemzi. A patakok felőli oldalon csak néhány épület tűnik fel a korabeli térképeken. A vízfolyások mentén egykor malmok álltak, összesen négy volt belőlük. A két utcát a Csele-patakon átívelő hídon keresztül egy beépítetlen utca kötötte össze. A település fejlődése során az átkötő utca mindkét oldalán a patakok felől megjelentek a házak, valamint a Csele utca vége is kétoldalassá vált.

A görcsönyi településrész beépítése a Szent Flórián utca felől

A házsorokban már több helyen új épületek állnak, egységes utcakép a még nem átépült Csele utca végén található. Az épületek itt közel azonos szélességűek, és a tetők hajlásszöge is megegyezik.

A Csele utca még egyoldalas beépítésnek egységes házsora

A Csele utca vége emelkedő utcaszakaszának már kétoldalas beépítése

Itt található a település igazgatási központja, a Polgármesteri Hivatal, amit a szerb iskolából alakítottak ki 1992-ben. Az épület mögött ugyanekkor épült a faluház, ami a település jelentős közösségi épülete. A 300 főt befogadó épületben több amatőr művészeti csoport tevékenykedik, szép sikerrel. Nagy szeretettel ápolják a német nemzetiségi hagyományokat is.

A Polgármesteri Hivatal szerb iskolából kialakított épülete

A területhez tartozik a község temploma is, mely kissé távolabb áll a lakóutcától. Északkeletre néző domboldalra telepítették. Mögötte, feljebb a domboldalon található a kálvária.

A Szent Flórián római katolikus templom

A dobokai településrész közel észak-déli irányú völgybe települt, ahol a domboldalra felkúszó utca házai több ütemben, de két oldalra épültek. Településközpont nem alakult ki, a katolikus templom a településrész közepén, a lakóházak mögött épült fel. A templomtól lefelé a telkek keskenyebbek és a beépítés is sűrűbb, míg felfelé a szélesebb telkek lazább beépítésénél megjelennek a lakóházakkal szemben épült „kisházak” is.

A Nagyfa utca házsora

A Nagyfa utca felső részének egyik „kisháza”

A Szent Anna tiszteletére szentelt római katolikus templom a Nagyfa utcában

A gazdasági épületek rendszerint a lakóépület folytatásában épültek, de nagyon gyakori az utolsó épületrész befordítása.

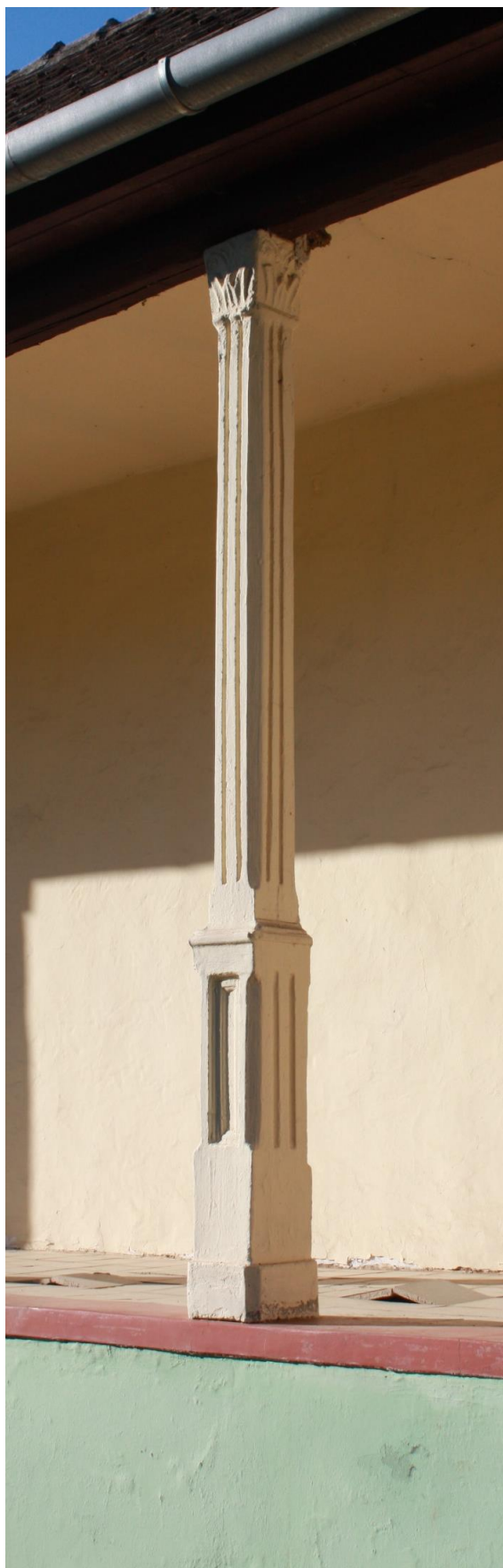

A Csele utca egyik lakóházának beforduló gazdasági épülete

Az eredeti állapotban megmaradt lakóházak jó része tornácos. A német házakra máshol oly jellemző esztergált faoszlopokat erre felé nem nagyon látjuk. A falazott pillérek lehetnek négyzetesek, de gyakori a díszes, előregyártott beton oszlop, melyet többnyire színesre festettek.

A Csele utca egyik tornácos lakóháza, ahol az előregyártott beton oszlopokat - egykor az esztergált fa oszlopokhoz hasonlóan - a nyílászárókkal azonos színűre festették

Előregyártott beton és esztergált fa tornác oszlopok

A régi épületek között egyetlen utcával párhuzamos gerincű ház áll a lakóépület mellett második főépületként a Szent Flórián utcában. Eredeti funkciója üzlet lehetett, mert a jobb oldali két ablak között a szemöldök fennmaradt és még a befalazás vakolat javítási nyomai is láthatók. A szép homlokzatú épület színezésére - a lakóépülettel együtt - javasolt a világos pasztellszín választása, mert az élénk szín idegen az épülettől.

A zsalugáter meghatározó jellemzője a korabeli épületeknek.

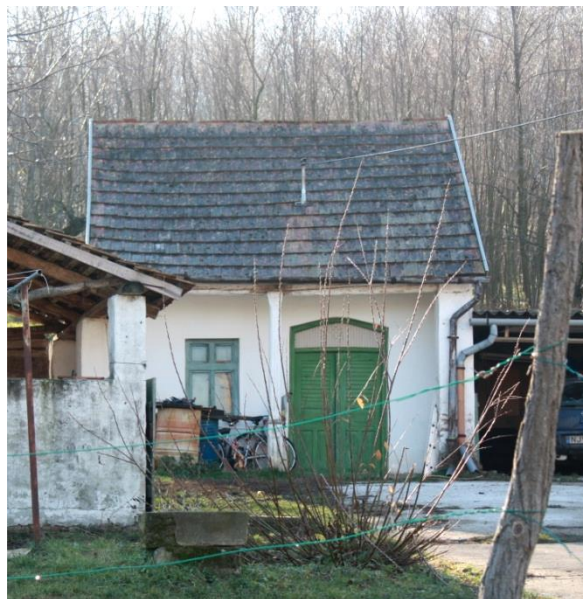
A homlokzatokra a festett, vakolt felületek jellemzőek, hol puritánabb, hol díszesebb formában. A látszó téglafelület erre kevésbé meghatározó, de látunk rá példát.

Sajnos a gazdasági épületek közül kevés maradt fenn, a képen a Szent Flórián utca egyik keresztben álló gazdasági épületét látjuk.

Egyes portákon megjelennek a keresztben épült udvarokat lezáró prэшázak is, melyek a település jellegzetességének tekinthetők és az egykor kiterjedt szőlőművelésre utalnak.

A Nagyfa utca végén az utcásorba épült prэшázat is találunk, valamint a kálvária felett az egykor kiterjedt pincés-prэшázak terület egyik még megmaradt pincéjét is megörökítettük, de ez már a beépítésre nem szánt mozaikos tájhoz tartozik.

A településkép, utcakép jelentős elemei a kerítések. Görcsönydobokán nincs meghatározó típus. Az épen maradt példányoknak azonban a jó ízlés, a művesség általános jellemzője. Legmarkánsabbak a falazott, tömör kerítések, melyek közül csak néhány található. A falazott kerítések mellett a fémműves szerkezetek a jellemzőek. Látunk falazott pillérekkel kialakítottakat, és ezen a településen is felbukkannak a tornác oszlopokhoz hasonlóan előregyártott beton kerítés oszlopok, geometrikus, vagy figurális díszítéssel.

A Szent Flórián utca újabb lakóházánál megmaradt szépséges kovácsoltvas kerítés.

Az épületekhez illő szép fedés az érett, természetes cserépfedés. Az azonos karakterű tetők a lakó és gazdasági épületeken egységes képet mutatnak.

Több portán, illetve az elbontott porták mellett megtaláljuk még a kerekes kutakat. Ezek előregyártott beton kútkávéval és lécezett kútházzal készültek. A tető a kerék fölé nyúlt, hogy megvédje. Későbbi kor emléke a szivattyús kút. Láthatóan becsben tartják, megőrzése továbbra is fontos volna.

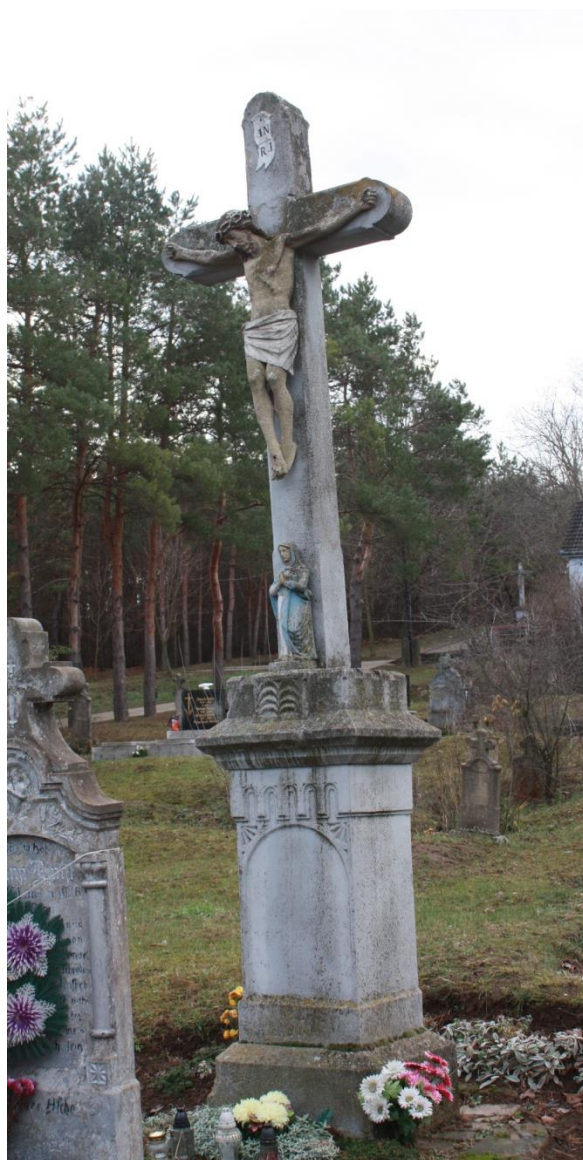

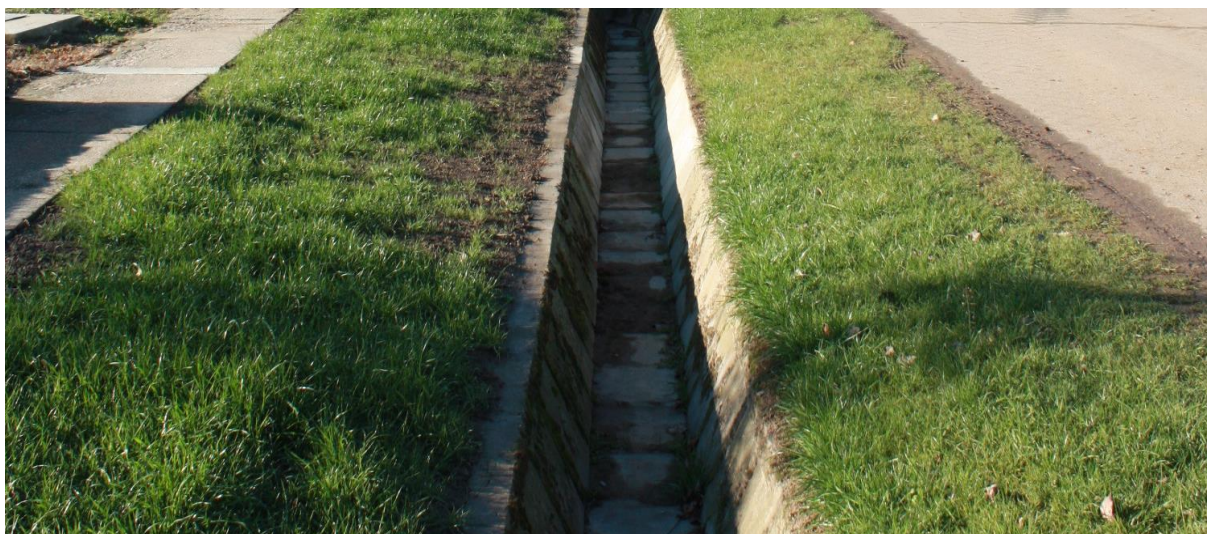
A Csele utca egyik portájának festői együttese

A település jelentős pontjain kő keresztek és képoszlopok állnak, az utóbbiak helyi jellegzetességek.

Az utcakép szempontjából fontos annak egyértelmű rendezettsége, kialakítása. A település árcai szinte mindenhol beton mederlapokkal burkoltak.

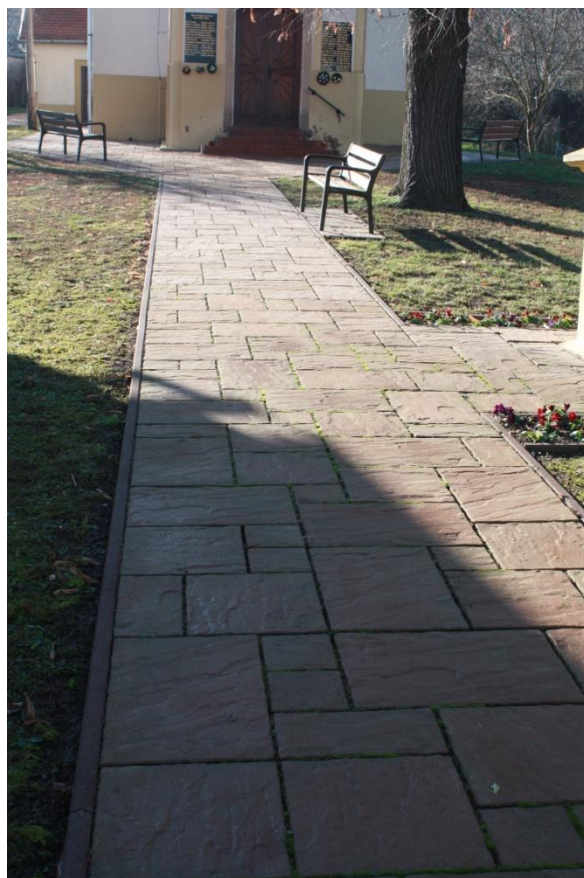

Burkolt árok és a zöldsáv növényestése a Szent Flórián utcában

A járdák is egységesen betonozottak. Nem szerencsés járdá céljára kisméretű térkövet alkalmazni, de Görcsönydobokára nem is jellemzőek, mivel a járdák még a divatos anyag használata előtt elkészültek. A nagyobb méretű, igényes felületű térkövek alkalmazása csak a jelentősebb területeken kívánatos, így a templom előtti parkban jó választás.

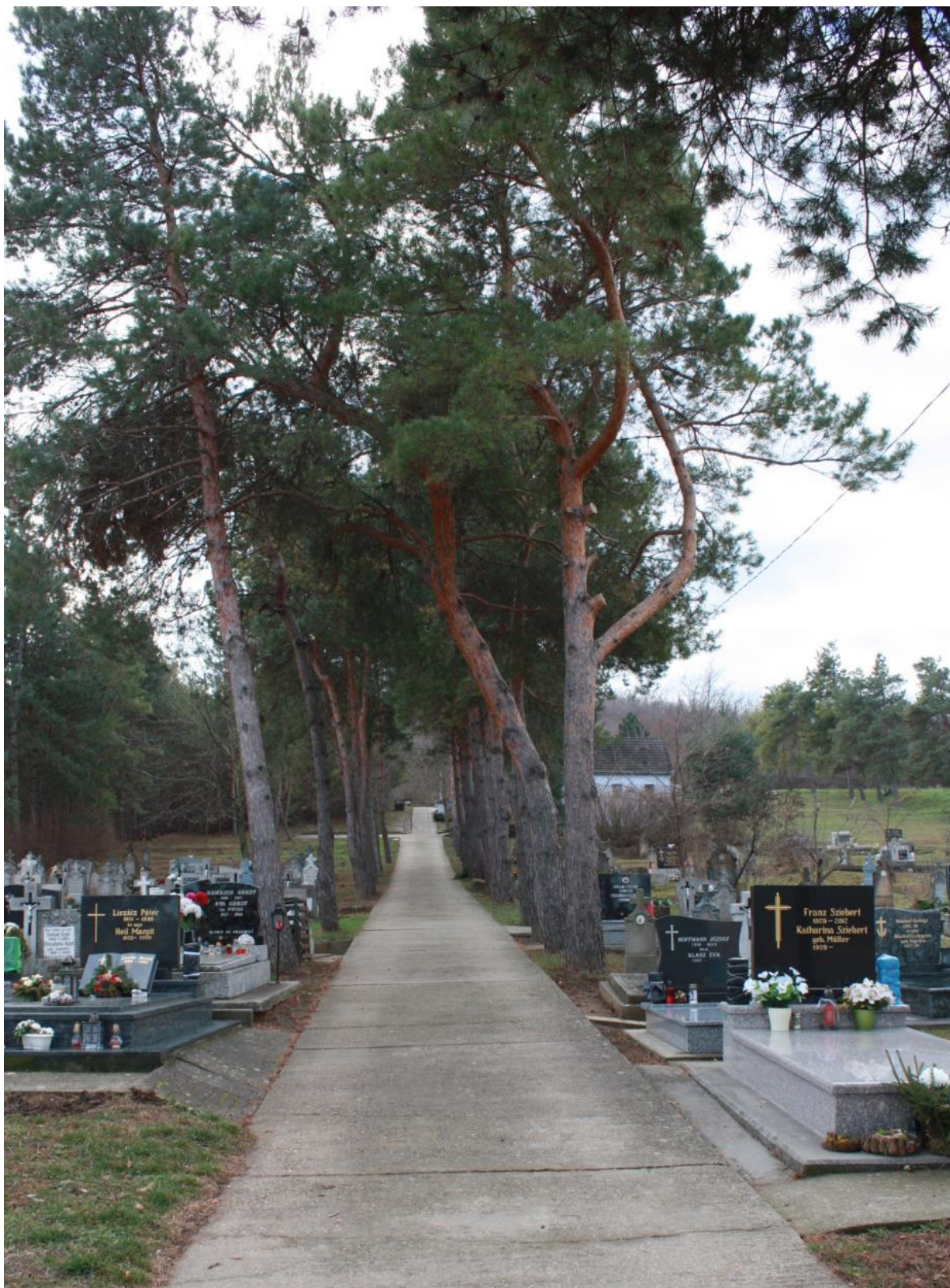

Dilatált beton járda a Csele utcában

Térköves járda a templom előtti parkban

A belterület legnagyobb része összefüggően a történeti települési karaktert viseli magán. Ennek része a temető, mely egyúttal a történelmi örökség hordozója, és ébren tartója. A temető a két településrész között a domboldalon van. A terület közepén burkolt út halad, mindkét oldalon erdei fenyő fasor szegélyezi, impozáns, szép látványt nyújtva.

A fenyő fasor, a temető egyik értékes táji eleme

A régi és az új sírok egymás mellett vannak, a temető ápolott, gondozott

A német ajkú lakosság megőrizte nemzeti tradícióit, a sírköveket ma is kékre festik

A játszótérek a belterület kedves színfoltjai, frissé, fiatalossá teszik a lakótájat.

Rendezett, jól felszerelt a játszótér a falu közepén

A Nagyfa utca végén, a buszforduló mellett kialakított játszótér

A Polgármesteri Hivatal és faluház környezetében van a buszforduló, itt egy kis parkot is kialakítottak. Rendezett, szép terület, emeli a település közösségteremtő igényeit.

Egyszerű, de szép, falusias utcarészlet

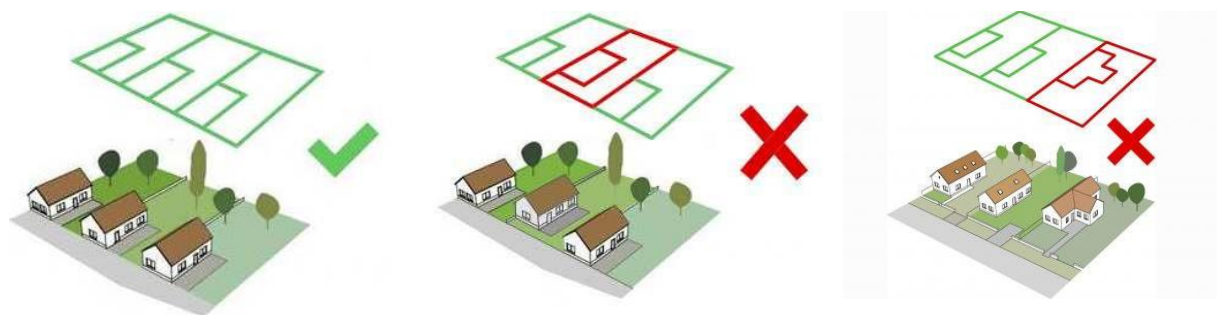

Egyéni igények szerint történt a fásítás, barátságos képet mutat

Ajánlások:

Telepítés:

Amennyiben a kialakult telekméret és beépítés másként nem indokolja, új épületet az utcai telekhatárra, utcára merőleges tetőidommal, a szűkebb telkek esetében 7 méter, a szélesebbek esetében 8,5 méter épület szélességet nem meghaladóan javasolt elhelyezni. Meglévő épület bővítésénél is kívánatos, hogy az utcán jelentkező homlokzat és tömeg ne változzék. Keresztszárny létesítése nem javasolható.

Gazdasági épületeket a lakóház folytatásaként kívánatos létesíteni, azzal összeépítve. Amennyiben a létesítendő gazdasági épület a környéken beforduló gazdasági épületekkel azonos távolságra kerül az utcafronttól, az új épület is befordítható. Az utcai kerítés és a közterületi út közötti zöldfelület megtartása fontos, nem szerencsés ezen a területen burkolt, vagy zúzottkőves beállók kialakítása. Ugyanígy nem kívánatos az olyan mérvű utcafásítás, vagy magas, sűrű bokrok telepítése, ami kitakarja a mögöttes épület homlokzatot.

Előkertben a közműellátás esetleges műtárgyait leszámítva semmilyen építmény elhelyezése sem kívánatos. Telepítési kérdés is, hogy az épületben utcáról megközelíthető gépjármű tároló helyiség ne legyen létesíthető.

Terepalakítás:

Lejtős terepen a létesítendő épület utcai homlokzatánál kerülendő a terep magasságának módosítása. Sem bevágás, sem feltöltés nem kívánatos, tekintettel arra, hogy az épületek az utcai telekhatáron állnak. A padlósínt megválasztása a terep meredekségének, az épület hosszának, elrendezésének függvénye. Így az utca felé jelentősebb magasságú lábazati zóna is jelentkezhet.

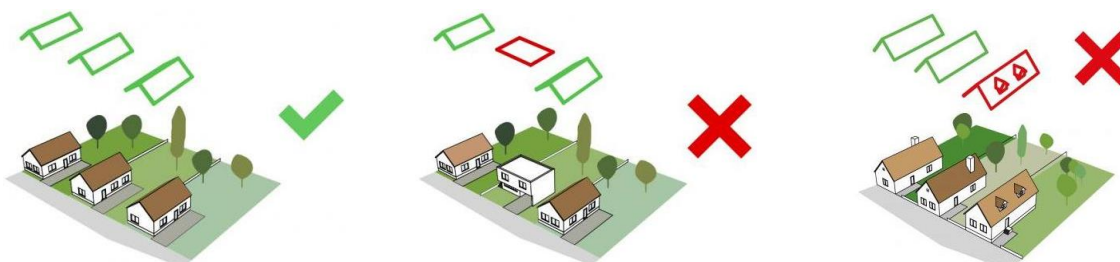
Magasság:

Általában a földszintes épület magasság megtartása javasolt. Emeletes, többszintes épület az utcakép szempontjából nem kívánatos. Kis térfal magasságú tetőtér beépítés elfogadható, amennyiben a kialakuló épületmagasság a környező épületektől csak kis mértékben (50 cm) tér el.

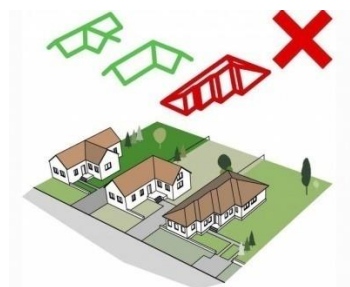

Tetőidom

Egyszerű, felépítményektől mentes, egyenes gerincű nyeregtető javasolható. A tető túlnyúlása az oromfalaknál ne haladja meg a 15 cm-t; az eresznél is kerülendő a jelentős, 25-30 cm-t meghaladó túlnyúlás.

Bár a telepítésnél is erősen ellenjavallt, a tetőforma szempontjából is kerülendők a bonyolult, összetett tetőidomok.

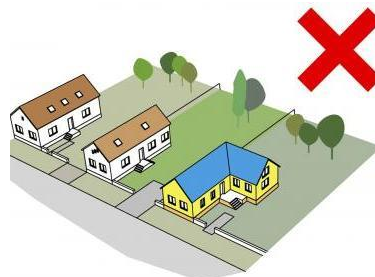
Tető hajlásszög:

A tető hajlásszögét illetően a megszokott 37-43 fok közötti tartomány a legszerencsésebb választás.

Színezés, anyaghasználat, homlokzat:

Az épületek színezése vonatkozásában a törtfehér és a meleg, elsősorban föld színek nem túl telített pasztell változatai javasolhatók. Kerülendők a magas telítettségű, élénk, hideg színek, és azok, melyek idegenek a hagyományos környezettől (pl. citromsárga, kékek, lilák, erőteljes zöldek, rózsaszínek, stb.)

A homlokzatok esetében leginkább a vakolt, festett felületek javasolhatók. A szemcsés, strukturált nemes vakolatok idegenek az utcaképben. Festéshez a hagyományos meszes, illetve szilikát bázisú anyagok javasolhatók. A lábazatok vonatkozásában elsősorban a vakolt, vagy más, homogén (pl. műkő) felület kívánatos, kerülendő a ragasztott kőlemez és kőhatású kis elemek, valamint a téglajellegű kéreg alkalmazása. A nyílászárók rendjében a hagyományos két, illetve három ablakos kialakítás preferálható.

Az egyébként nem igazán ajánlott tetőtér beépítés esetén utcai nyílászáró létesítése nem kívánatos.

Természetesen öröndetes, ha például a korábban a két utcai ablak helyett beépített „hármás” ablakot újra két álló formátumú, kisebb ablakra cserélnék vissza... A nyílászárók esetében nem szerencsés a fehér műanyag ablakok alkalmazása. Mindenképpen a fa szerkezetű ablak a legjobb megoldás, kerülve a túlzott méretet, négyzetes arányú, osztásmentes kialakítást. Igény esetén a zsalugáter alkalmazása javasolt, hagyományos szerkezetnek tekinthető. Az energiatudatos gondolkodás előtérbe kerülésével egyre gyakoribb az épületek utólagos külső hőszigetelése. Egy viszonylag kisméretű, tagozott eredeti homlokzat esetében megfontolandó, hogy van-e mérhető érdemi eredménye a díszek eltüntetésének a hőszigetelés által, mérlegelendő, hogy ez a csekély veszteség hol pótolható vissza. Épületen, különösen annak „utcai”, illetve onnan jól érzékelhető tetőfelületén és homlokzatain napelem, napkollektor, klíma kültéri egység elhelyezése semmiképpen sem javasolható. Itt is jelezzük, mert fontos, hogy garázs bejárat utcai homlokzaton nem létesíthető. A homlokzat része a tetőfelület. Természetes színű, sárgás, vörös kerámia fedés javasolt. A jelentős plasztikájú, hullámos rajzolatú fedéseket kerüljük.

Kerítés:

Ahogy a terület ismertetésében olvasható, meghatározó, jellemző kerítésforma nem alakult ki. A falazott, nyerstégla és a vakolt tömör kerítések járatosak. Vakolt felület esetén annak színe lehetőleg azonos legyen a lakóépület domináns színével, attól legfeljebb árnyalatában térjen el. A tömör kerítésben létesülő kapu lehet tömör, vagy kovácsoltvas jellegű. Tömör kapu esetén legjobb a faborítás, de sima fémlemez is elfogadható. Semmiképpen nem javasolt trapéz, vagy hullámlemez alkalmazása. Áttört kerítés létesítése esetén lábazat és pillérek építése, alkalmazása javasolt. Kovácsoltvas, vagy keretre feszített, hullámfonatos mezők alkalmazása a jó megoldás. Amennyiben a korabeli kerítés elemei fennmaradtak, ezek beépítése az új kerítésbe szerencsés, különösen az előregyártott beton pillérek vonatkozásában. Ipari jellegű, előregyártott, ponthegeesztett kerítés elemek nem illeszkednek a védendő utcaképhez, alkalmazásukat kerüljük. Sövénykerítés telepítése sem javasolható, különösen a magasra nöövő, homlokzatot takaró fajtaké. Meglévő, áttört kerítés takaró borítása nádszövettel, ponyvával, fémlemezzel, stb. nem kívánatos.

Járdák, burkolatok:

A védendő épületekhez, hangulathoz, udvar karakterhez nem illeszkednek a kis elemekből összerakott, pláne mintás térkő burkolatok. Legszerencsésebb a fagyálló téglából készített felület alkalmazása, esetleg a tégl méretű, és annak színét utánozó beton elemek használata.

Ugyanez a közterületekre is igaz; az épületek utcai homlokzata mentén futó járdák esetében nem odaillők a kis térkő elemekből kirakott, esetleg színes felületek. Az utcalépbe a hagyományos, dilatált betonjárda illik, esetenként a szélén folyókával kiegészítve. Amennyiben mégis elemes járda készül, akkor a 40x40 cm-es, vagy annál nagyobb, szürke elemek alkalmazása javasolt.

Üzemi terület

A mezőgazdasági táj funkciójához hozzá tartoznak a mezőgazdasági üzemek, a tájban való markáns megjelenésük által külön karakteres elemeknek kell tekintenünk ezeket a területeket. Szembetűnő, a tájat uraló major, mely a belterület határánál található. Funkciója fontos, a tájhoz tartozó, de elmaradt a telep tájba illesztése. Ily módon idegen elemként jelenik meg a természeti környezetben.

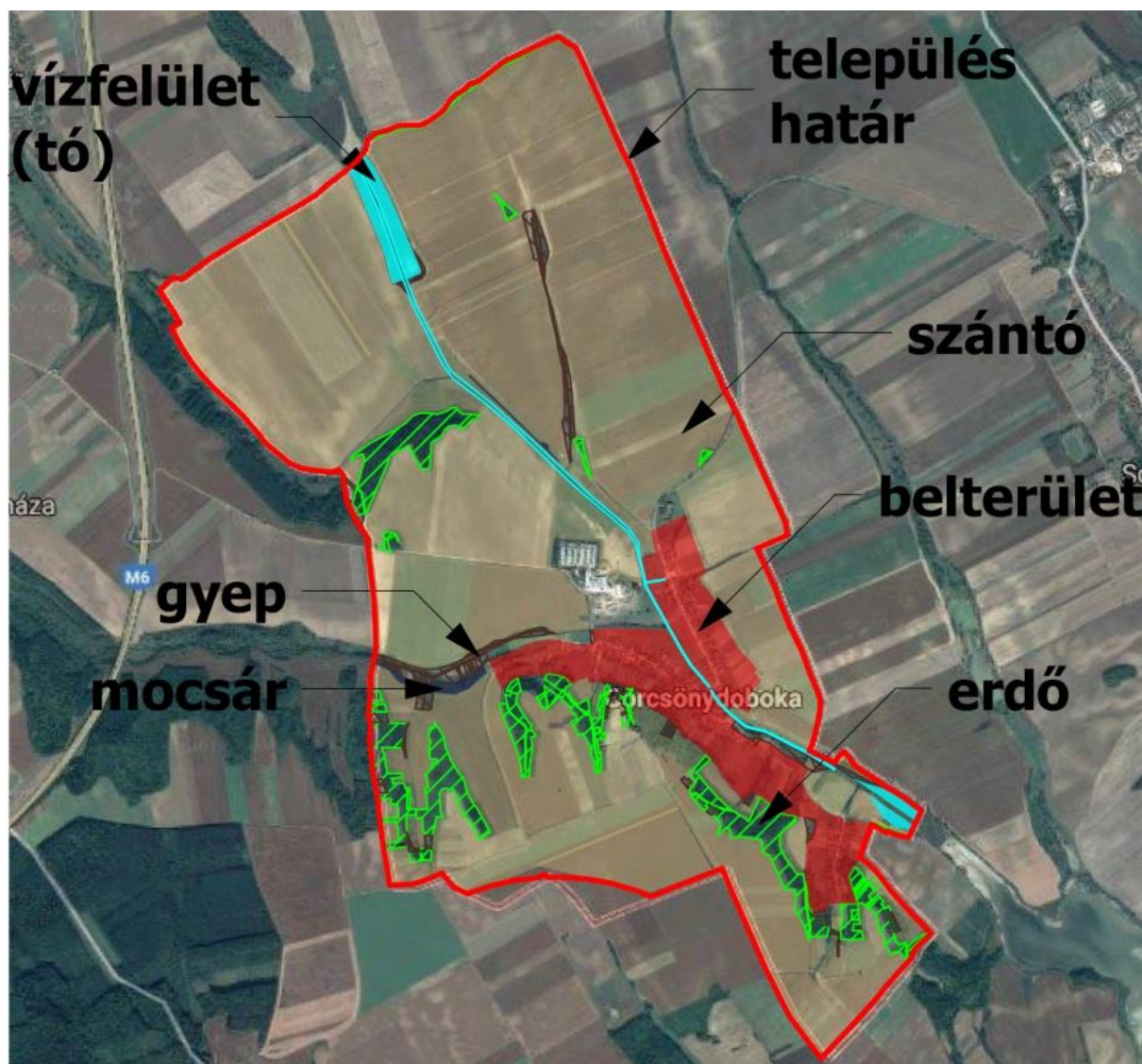

Ajánlások:

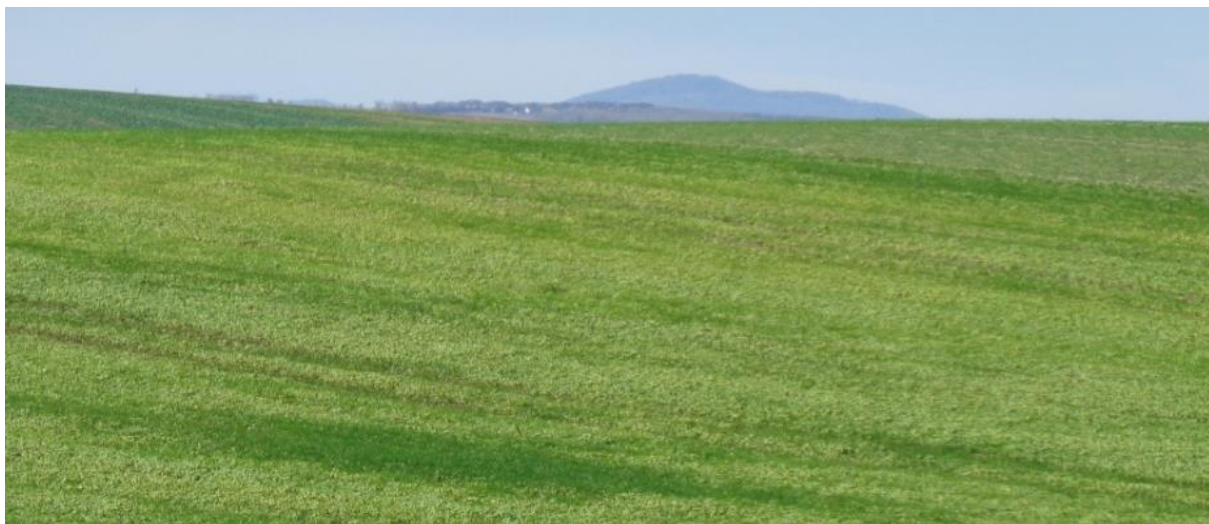
Az épületek egyszerű, 35 fokot meghaladó meredekségű magas tetővel, a technológiai igényeket is figyelembe véve, inkább kisebb épületszélességgel, elnyújtott tömeggel jöjjenek létre. A tetőfedés színe a természetes cseréphez álljon közel, mindenképpen kerülendők a nem hagyományos (kék, zöld, sárga, élénk piros, fehér, szürke) színek. A függőleges térelhatároló szerkezeteknél, falazatoknál a vakolt, fehérre festett felületek lennének optimálisak. Természetesen a technológiai működéshez szükségesek lehetnek magasabb építmények. Ezek számát a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani. Az üzemi területeken és kerítésük mentén a növényesítés, fásítás rendkívül fontos.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Az alábbi légi felvétel a mai állapotot mutatja. A közigazgatási területen belül a külterületen ma már egészen kis területi aránnyal van jelen az erdő. A szántóföldi művelésmód az uralkodó. Ma is megvannak a nagy egybefüggő táblák. Ehhez jó minőségű talaj áll rendelkezésre, és a klimatikus viszonyok is megfelelőek.

Nagytáblás szántóföldi művelés

A homogén szántóföldi táblák egy részlete.

A nyitott táj kedves látványa a magára hagyott kerekes kút

Vízfolyásvölgy tavakkal, rétekkel

Csele patak a kertek végében

Vízfolyásvölgy települési karakternek tekinthető az a terület is, ahol a sportpálya van. A Csele patak a falu közepén, a Csele utca telkeinek a végében folyik. A patakmeder mellett van a sportpálya is, tágas rendezett terület. Padok szolgálják a szurkoló közönséget, és némi fásítás már árnyékot is ad a nyári időszakban. Ezzel egyúttal a pálya tájba illesztése is részben megoldást nyert.

A sportpálya látványa

Mozaikos táj kertekkel, szántókkal, erdőkkel

A mozaikos karakterű településrész a történeti belterület nyugati és déli határán terül el a dombtetőn. Eredendően szőlő területek voltak, melyek a filoxéra vész után, az 1900-as évek elején fokozatosan átalakultak kertes területté. Szőlő, így pince és présház is már csak elvétve található. Az egykori présházak helyét a lyukpincék jelzik.

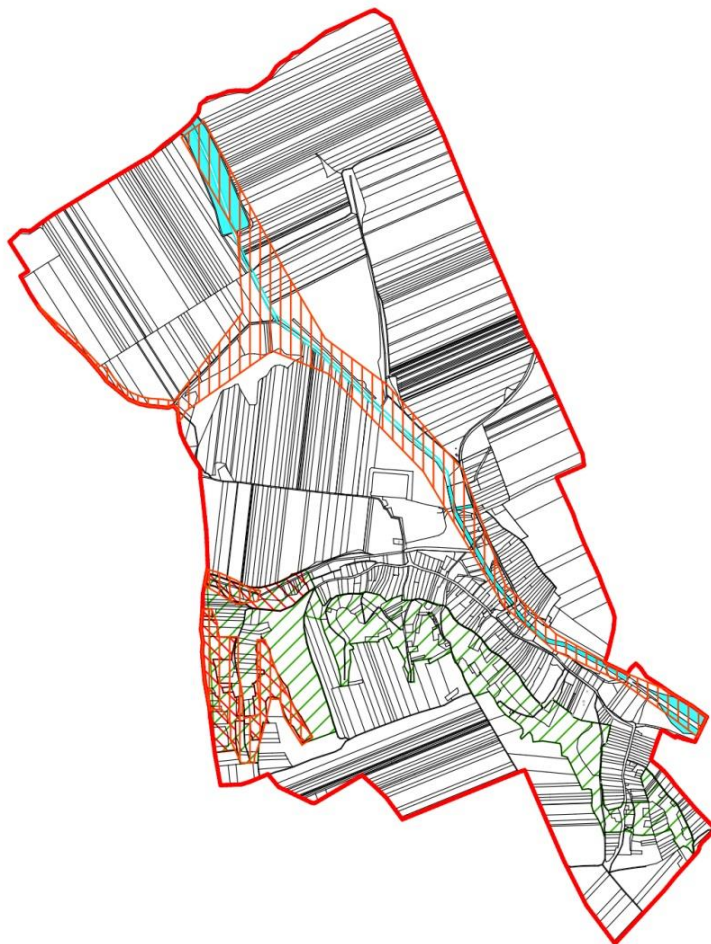

Lyukpincék a kálvária feletti domboldalon

ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZATHOZ TARTOZÓ ÉS TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLETEK:

A külterületi táj természeti értékekben gazdag. Görcsönydoboka külterülete nem csak a földhasználat szempontjából fontos, hanem a természet védelme szempontjából is. Különféle természetvédelmi kategóriákba sorolhatók az egyes külterületi részek, amely azt jelenti, hogy ezekre a védett területekre rendeletek-előírások vonatkoznak, melyeket a területhasználat során be kell tartani.

Az egyes természeti kategóriák különféle céllal kerültek meghatározásra.

Az ökológiai hálózatot az ország egészére kijelölték. Célja, hogy a természeti, természet közeli területek, valamint a védett természeti területek, és védőövezetek között a biológiai kapcsolatot ökológiai folyosókkal biztosítsa; ezáltal az élő szervezetek és életközösségeik, valamint ezek élettelen környezetének dinamikus egysége folyamatosan fennmaradjon. Ezekre a területekre előírások vonatkoznak.

Tájképvédelmi területekkel is rendelkezik Görcsönydoboka közigazgatási területe, ezeket is lehatárolták. Ezek olyan területek, ahol a cél a tájkarakter és a történetileg kialakult tájképi értékek védelme, továbbá a hagyományos tájszerkezet és a tájhasználat megőrzése. Mindezek mellett a tájképvédelmi területeken cél még a kilátás-rálátás szempontjából kedvező, nagy távolságból látható, illetve nagy távolságokat megnyitó tájképi területek védelme, és a vizuális szennyezés megakadályozása. Görcsönydoboka község területe a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe tartozik.

Különös figyelmet kell fordítani a területen lévő vízfolyások környezetére. Vannak állandó és időszakosan megjelenő vízfolyások, esetenként, vagy állandóan vizenyős területek. Az itt megjelenő természetes ökoszisztémákat természeti területeknek kell tekinteni, mint különleges és érzékeny ökológiai rendszereket védeni, őrizni kell a különféle beavatkozásoktól.

5. A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK: KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA – UTCÁK, TEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK*

*Az építészeti ajánlásokat a meghatározó területek ismertetése fejezetben rögzítettük.

Fásításra elsősorban az őshonos fafajaink javasolhatók, nevezetesen: Korai juhar (*Acer platanoides*), Éger (*Alnus glutinosa*), Közönséges nyír (*Betula pendula*), Kocsányos tölgy (*Quercus robur*), Gyertyán (*Carpinus betulus*), Magas kőris (*Fraxinus excelsior*), Virágos kőris (*Fraxinus ornus*), Kislevelű hárs (*Tilia cordata*), Nagylevelű hárs (*Tilia platyphyllos*), Fehér fűz (*Salix alba*), Fehér nyár (*Populus alba*) termőhely adottságaitól függően alkalmazva.

Kis lombú fajként ajánlható: csörgőfa (*Koeleruteria paniculata*), Gömbkőris (*Fraxinus excelsior* *Nanaglobosa*).

Nem alkalmazhatók a közterületek beültetésére: Fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), Amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), Bálványfa (*Ailanthus altissima*), Gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), Ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*), Bodza (*Sambucus nigra*).

Cserjefajok közül a következők javasolhatók: Trombitafolyondár (*Campsis radicans*), Mályvacserje (*Hibiscus siriacus*), Cserjés pimpó (*Potentilla fruticosa*), Japán gyöngyvessző (*Spiraea japonica*), Kékszakáll (*Caryopteris incana*), Télzöld jázmin (*Jasminum nudiflorum*).

Kerti építmények befuttatására alkalmas növényfajok: Vadszőlő (*Parthenocissus tricuspidata*), Borostyán (*Hedera helix*), Lila akác (*Wisteria sinensis*), Iszalag (*Clematis jackmanii*), Lonc-fajok.

A felsorolt fafajok a településen belül is különböző élőhelyek beültetésére alkalmasak, ezért a fásítási tevékenység nem mellőzheti az adott helyre, kertépítész szaktervező által készített növénytelepítési tervet.

6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK, KERÍTÉSEK, KERTEK, ZÖLDFELÜLETEK KIALAKÍTÁSA*

*Természetesen a teljesség igénye nélkül....

Épületek, építészeti részletek

A tájban megjelenő egyszerű nyeregtetős hodály és karám gyönyörű példája a tájba illesztetésnek.

A lakóház hagyományos elemekkel történő felújítása, alakítása követendő példa.

A felújított épületen látszik a gondos tulajdonosi szemlélet. A homlokzat, tetőfedés, nyílászárók és a kerítés mind megújultak, de őrzik eredeti megjelenésüket.

Az előző példához hasonlóan a tulajdonosok jó állaggal őrzik az eredeti állapotukban megmaradt elemeket. Az épülethez illeszkedően új léckerítés készült.

Szemmel láthatóan a közösségi ház felújítása során is törekedtek arra, hogy a hibátlan állapotban megmaradt nyílászárókat, tornácot és lépcsőt megőrizzék.

A lakóépület, utcai kerítés és kútház felújítása során törekedtek az értékek átmentésére. Az épületszerkezetek, a nyílásrend, a nyílászárók egyaránt eredeti állapotukat mutatják. Az utcai kerítés előregyártott beton pillérei közé új, horganyzott kovácsoltvas jellegű kapu és mezők kerültek.

A felújított utcai homlokzat vakolatdíszének megőrzése és az eredeti pallótokos ablak felújítása követendő példája az értékőrzésnek.

Az eredeti ablakok mintájára, osztásrendszerét megőrizve újragyártott, korszerű ablak követendő példája a nyílászáró cserének.

Az új kerítésbe visszaépített kovácsoltvas kapuk a hagyományőrzés szép példája.

Egyszerű, falazott tornácos lakóház előtti lugas kialakítása, mint átmeneti tér a tornác és kert között szép példája az udvar környezetbeilleszkedő kialakításának.

Zöldfelületek kialakítása

A Nagyfa utcánál a buszforduló rendezett, szép a növénybeültetés, és gondosan ápolt.

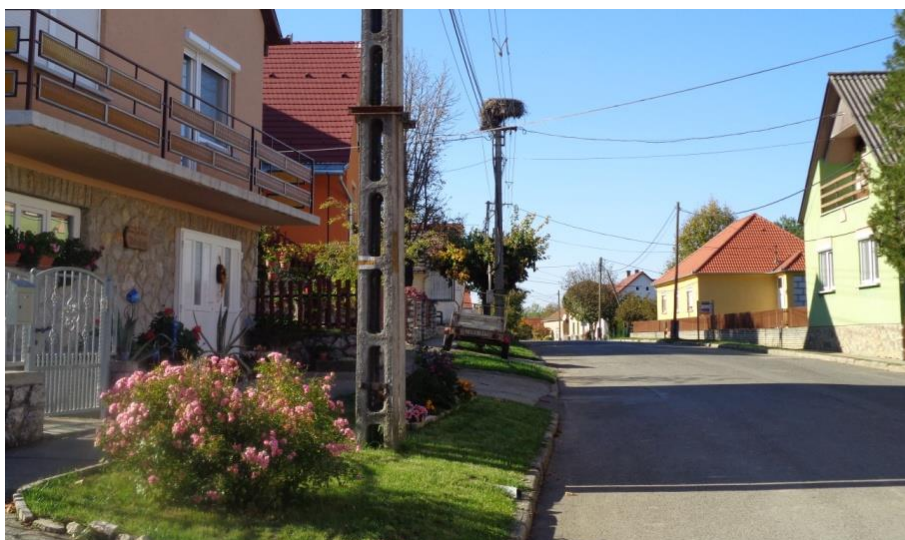
Bár folyamatos fásítás nincs az utcában, a rendben tartott útpadkák, a burkolt árkok és a jó állapotú autóbeállók mégis széppé teszik az utca képét.

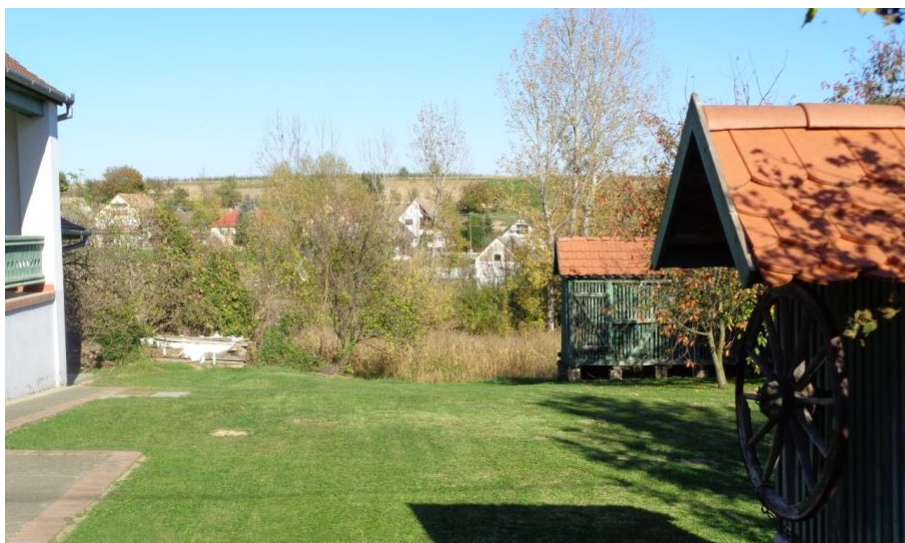
Az utca széles, az út melletti zöld sávban lehet fákat ültetni, ami már el is kezdődött.

A rendelkezésre álló hely szabja meg a beültetés lehetőségét. Változatos, szép az utcakép.

A gólyafészek kuriózum, egyedi tájértéknek tekinthető. Szép a zöldsávban a virágzó növény.

A kevesebb néha több. A rendezett, ápolt gyepek, jó állapotban lévő gazdasági épületek széppé teszik az udvar képét.

7. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

A megüresedett portán álló kerekes kút felújítása a megújulás kezdete lehet, követendő példa.

Az utcai információs táblák egységes megjelenése javítja a településképet.

A tetőre telepített napelemek egy tömbként való elhelyezése az udvari épületszárnyon a műszaki berendezés elhelyezésének településképbe illeszkedő megoldása.

A templom előtti park padja gondosan kiválasztott, igényes utcabútor, ami az ápoltság környezet értékét emeli. A járda melletti zöldfelületben elhelyezett kerékpártároló a kerékpárral közlekedőket segíti.

IMPRESSZUM

Görcsönydoboka Község Önkormányzata

7728 Görcsönydoboka, Csele u. 43.

tel: 06-69-340-011

e-mail: gdoboka@freemail.hu

Polgármester: Troszt József

Sombereki Közös Önkormányzati Hivatal Jegyző: Dr. Majorné dr. Szabó Zsuzsanna

Önkormányzati főépítész: Balog Farkas Csaba

A kézikönyvet összeállította:

- Kokas és Társa Tervező Kft. – Kokas Ignác építész, Pap Zsuzsa településtervező
- Lukács Vilmosné – kert- és tájépítész

Fotók: Kokas Ignác, Balog Farkas Csaba, Lukács Vilmosné

Forrás:

- Örökségvédelmi Hatástanulmány 2005. (építészet – Balog Farkas Csaba)
- Hatályos Településrendezési Eszközök (Kokas és Társa Kft. – Pap Zsuzsa településtervező)
- Internet

Görcsönydoboka, 2018. június

Görcsönydoboka Község Önkormányzat Képviselő-testületének 28/2018.(VI.12.) számú határozatával elfogadva.